

GÁNOVSKÝ SPRAVODAJCA

16. ROČNÍK, 22. 12. 2024

OBSAH

- I Príhovor starostu
- II Aktivity obce a aktivity v obci počas roku 2024
- III Aktivity jednotlivých organizácií v obci:
  - Komunitné centrum Gánovce
  - Materská škola Gánovce
  - DHZ Gánovce, o. z.
  - OZ Neandertal
- IV Rôzne

I Príhovor starostu

Ctení Gánovčania,

záver roka býva časom na bilancovanie toho, čo sa nám v ešte chvíľu aktuálnom roku podarilo, čo sme dosiahli, kam sme sa v určitých ohľadoch posunuli a na čom musíme ďalej pracovať. Dovoľte mi touto formou odprezentovať dianie v našej obci v roku 2024, o čom budú nasledujúce články tohto Spravodajcu.

Rok 2024 sa niesol v podobe nemálo dôležitých krokov z pohľadu samosprávy na tzv. mikro, ale aj makro úrovni. Realizácia projektov a príprava ďalších sú potrebnými na rozvoj, avšak významné zmeny vo financovaní samospráv vnášajú do života obcí a miest menej predvídateľné podmienky na ich ďalší chod. Napriek tomu sa s odhodlaním púšťame do nového roka 2025, v ktorom chceme rozvíjať ďalšie aktivity zlepšujúce život v obci.

Záverom vám prajem všetko dobré v nasledujúcom roku 2025, mnoho zdravia, šťastia, úspechov doma aj v práci, lásku blízkych i priateľov.

S úctou

Mgr. Michal Materný, starosta

OBČASNÍK OBCE

II AKTIVITY OBCE A AKTIVITY V OBCE V ROKU 2024

AKTIVITY OBCE

V úvode roka 2024 obce Gánovce, Hozelec, Švábovce a Hôrka spojili sily a vyhlásili petíciu za rekonštrukciu cesty I/18 v úseku Poprad – Hôrka, ktorú podpísalo vyše 2 400 osôb predovšetkým z týchto obcí. Rovnako sa za rekonštrukciu postavili aj poslanci NR SR. Po vyše 30-tich rokoch sa tak cesta obliekla do nového šatu.

V marci začali práce na výstavbe miestnej cesty na ul. Lúčnej. S nimi bolo spojené aj vysporiadanie, lepšie napísané získanie vlastníckeho vzťahu formou nájmu pre jej ďalšie pokračovanie, s rímsko-katolíckou cirkou, čo sa v priebehu roku podarilo. Nadväzujúc na túto ulicu obec podala žiadosť o dotáciu na vybudovanie miestnej cesty na ul. Športovej (pod futbalovým ihriskom). V tomto čase prebieha doplnenie žiadosti. Celkové náklady na prípadnú realizáciu majú byť vo výške 135 000 EUR, s 0 % spolufinancovaním obce. Je potrebné uviesť, že tejto činnosti predchádzalo vysporiadanie parcely od SPF (ul. Športová), čím obec získala pozemky bezodplatne pod budúcu cestu v hodnote približne 29 000 EUR.

Zároveň obec získala dotáciu z dotačnej schémy Prešovského samosprávneho kraja „Výzva pre región 2024“, v rámci ktorej je realizovaná spevnená plocha, prístrešok a fitness stroje vo dvore hasičskej zbrojnice. Dotácia činí výšku 15 000 EUR. Rozšírenie športových možností má riešiť aj športovisko v areáli futbalového ihriska, kde sme v mesiaci december podávali žiadosť o dotáciu v hodnote približne 55 000 EUR.

Rok 2024 z pohľadu projektov približne „kopíruje“ líniu vyhlasovaných výziev – majú na mysli predovšetkým tzv. „mäkké projekty“, t. j. projekty zamerané na zamestnanosť. V prípade Gánovíc to boli hneď dva projekty – Miestna občianska a preventívna služba (MOaPS), a projekt zamestnanosti formou komunitného centra (KC), na ktoré sme dlhší čas čakali.

V oboch bola obec úspešnou a u MOaPS sa jedná o projekt zamestnanosti na 30 mesiacov, t. j. do 09/2026, u KC do 01/2029. V obci tak vzniklo 6 nových pracovných miest. Prajeme si, aby ich bolo možné financovať kontinuálne aj v ďalších obdobiach.

Zamestnanci MOaPS (zľava): Gabriela Kokyová, Ladislav Baláž, Rastislav Koky.

Zamestnankyne KC (zľava): Božena Kokyová, Veronika Lacková, Mgr. Zuzana Kičáková Jackovičová so starostom obce.

OBČASNÍK OBCE

Rok 2024 je pre samosprávy v mnohom rokom, ktorý bude pamätný. Kľúčovými témami obcí a miest v ostatných mesiacoch a rokoch totiž sú:

- pokles príjmu podielových daní,
- zmena financovania materského školstva,
- úprava výpočtu miestnych daní,
- zhodnocovanie odpadov,
- zmena stavebného zákona,
- spôsob čerpania eurofondov cez Rady partnerstva, resp. prostredníctvom ÚMR (území udržateľného mestského rozvoja).

Obec Gánovce má zastúpenie v Regionálnom združení tatranských a podtatranských obcí, z jej miesta podpredsedu RZ, čím má zastúpenie aj v Rade ZMOS, tvorenú z vyše 130 primátorov a starostov SR. Preto vieme pružne komunikovať so širokým okruhom samospráv, ale aj vládnych predstaviteľov či poslancov NR SR o tom, čo samosprávy trápi, kde vidíme problémy, nedostatky, a možné návrhy zo života „v praxi“.

Bolo tomu tak aj v máji, kedy bol vážne ohrozený chod samospráv, nakoľko na vyplatenej podielovej dani fyzických osôb (hlavný príjem samospráv, približne 85-90 % príjmov) bolo prijatých 0 EUR (!).

Túto skutočnosť sme komunikovali aj poslancom NR SR. Rýchlou zmenou zákona bol samosprávam vyplatенý aspoň zostatok príjmov dane z právnických osôb (zasielaný od r. 2023 ako kompenzácia za zavedenie zvýšeného daňového bonusu na dieťa, čo má priamy vplyv na výšku podielových daní pre obce a mestá).

Zásadnou zmenou je prenos originálnej kompetencie financovania materského školstva pod štát, v rámci naplnenia míľnikov Plánu obnovy a odolnosti SR.

Rokovanie Rady ZMOS s ministrom školstva T. Drúckerom dňa 17. 04. 2024 vo Zvolene.

Zmena spočíva v prechode na **normatívne financovanie**, kde po novom bude zriaďovateľ materskej školy dostávať finančné prostriedky na prevádzkový a mzdový normatív. Obavy obcí a miest spočívali predovšetkým v zmene koeficientov pri výpočtoch týchto normatífov, obava z podhodnotenia normatífov, nakoľko vyše 90 % samospráv dofinancováva materské školstvo zo svojich vlastných prostriedkov. Obavy sa rovnako týkali v odobratí originálnej kompetencie o určení, či škôlku v obci zanechať z ekonomického pohľadu, hoci je to vôľa obce zanechať ju. Navyše, školské jedálne a školské kluby detí ostávajú naďalej na pleciach samospráv. Na mieste je otázka – ak by neexistovala MŠ, existovala by jedáleň... (?)

Celé to má dopad aj na skôr spomínanú výšku podielových daní (PD), nakoľko sa týmto krokom „odráta“ zo vzorca podielu PD pre obce 13,97 %. Ďalšie približne 1 % sa odrátava ako konsolidácia štátnych financií. 1 % činí približne 25-27 mil. EUR. Hoci boli samosprávy v októbri dofinancované (v prípade našej obce to bolo vyše 10 000 EUR), **pokles oproti januárovej prognóze činí cca 8 000 EUR.**

Do novembrových/decembrových dní tohto roka bola neistou aj **téma zhodnocovania odpadov** – prechod na mechanicko-biologickú úpravu (MBÚ) odpadov. Odklad tejto formy zhodnocovania sa napokon udial po tretí krát (nový posun od 1. 1. 2027), zároveň sa to odohralo v čase, keď obec pripravovala verejné obstarávanie. Výsledkom je ponechanie formy skládkovania odpadov. MBÚ by znamenala nárast ceny odpadov cca o 30 % (!). Výsledkom verejného obstarávania je ponechanie ceny za váhu komunálneho odpadu (zo strany zberovej spoločnosti Brantner Poprad), navýšenie poplatku za manipuláciu s nádobou a navýšenie niektorých ostatných poplatkov. **Suma sumárum – obec týmto navyšuje poplatok za zber odpadov (za vysypanie 1 nádoby) o 0,60 EUR/120 l nádoba a o 1,2 EUR/240 l nádoba (ergo spolu 6,60 EUR, resp. 13,20 EUR). Ako kompromisné riešenie obec umožňuje minimálny počet piatich vysypaných nádob/rok (doterajšie minimum bolo 6 vysypaných nádob).**

Vo veci zmeny výpočtu miestnych daní bolo uskutočnených niekoľko stretnutí so zástupcami MF SR, avšak realizácia zmien sa nateraz nekoná. Rovnako obce a mestá očakávajú na presnejšie informácie vo veci stavebného zákona, zlučovania stavebných úradov.

Čerpanie eurofondov prostredníctvom integrovaných územných stratégií – v Radách partnerstva a ÚMR-och je zvlášť pre menšie samosprávy problémom – dotačné schémy nedostatočne reflektujú (integrované) problémy samospráv, čo má za dôsledok prevahu veľkých samospráv a sťažené možnosti čerpania pre menšie samosprávy.

Snem ZMOS, 28. 05. 2024.

AKTIVITY V OBCI

Zo života obce...

31. marca 2024 bol ohlásený pohyb medveďa hnedého v Kožučovskom lesíku, následne niekoľko hlásení bolo z okolia gejzíra, štiavnického a hranovnického chotára. V máji v lokalite pri Sade napadol a usmrtil srnu.

10. februára bol starosta obce vyzvaný na Krajském operačným strediskom zdravotnej záchranej služby Prešov k zásahu za pomoci automatického externého defibrilátora (AED) k obyvateľke obce, ktorá odpadla v záhrade rodinného domu. Starosta obce bol na mieste približne 8-10 minút pred príchodom sanitky. Spomínanú osobu sa však bohužiaľ nepodarilo oživiť. *Pozostalým týmto vyjadrujeme úprimnú sústrasť.* AED má však neoceniteľnú hodnotu, prípady z praxe hovoria, že ročne sa na Slovensku podarí pomocou AED zachrániť desiatky ľudských životov.

Obec v tejto súvislosti zorganizovala tretiu ukážku práce s AED, pokračovať budeme aj v nasledujúcom roku. Umiestnenie verejných AED nájdete na stránke: <https://155.sk/mapa-aed/>.

Praktická ukážka práce s AED v podaní Mgr. Františka Majerského.

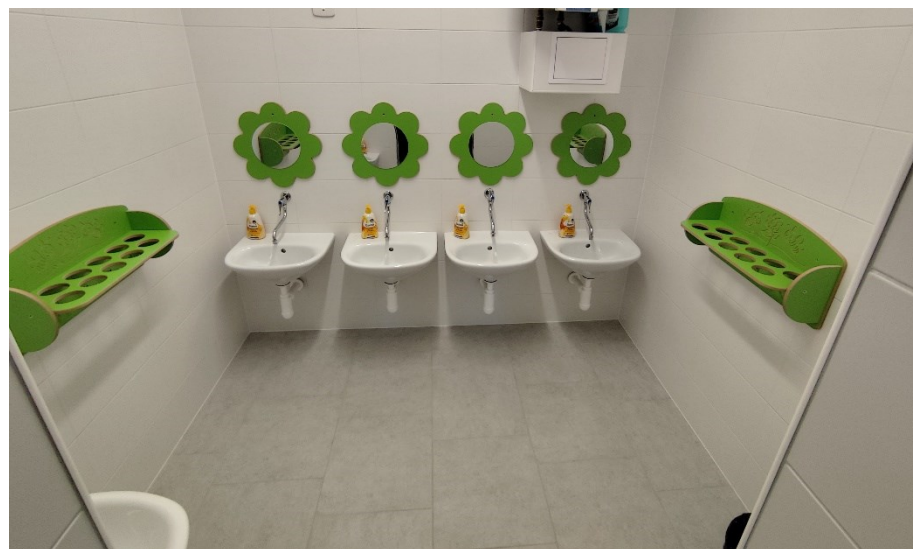
V mesiaci máj a jún sme rozšírili komunálnu techniku o novú traktorovú kosačku a zametačku.

V letných mesiacoch prebehla veľká rekonštrukcia sociálneho zariadenia materskej školy. Došlo ku kompletnej výmene toaliet, umývadiel, podláh, zhotovené boli aj nové omietky či repasované dvere, výmena vchodových dverí, rozvody el. siete, zavedenie podlahového kúrenia.

Pôvodný stav sociálnych zariadení v MŠ.

Nový stav.

OBČASNÍK OBCE

V auguste nás navštívila Slovenská televízia, ktorá natočila reportáž do relácie **Slovensko v obrazoch** o našej obci, predovšetkým o jej pravekej histórii. Link na reportáž v tomto odkaze: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/14130#677>

Pôvodne plánované podujatie **Deň obce Gánovce 2024** bolo z dôvodu nepriazne počasia **zrušené**. Náhradný program predstavovalo **premietanie filmu Kavej**, dňa 21. 09.

IX. ročník bežeckých pretekov GANRUN sa uskutočnil v náhradnom termíne 26. 10. v rámci Bežeckej ligy okresu SNV. Najlepší mužský výkon podal na 8,9 km trati **Martin Vanečko** (Hôrka - Pretekarys) s časom 34:39, najlepší ženský výkon patril **Michaele Kuchárikovej** z tímu Liptovskí pobežaji, s časom 40:22. Najrýchlejším Gánovčanom bol Adam Repel s časom 42:38, najrýchlejšou Gánovčankou Renáta Greššová s časom 47:44. Všetkým víťazom a účastníkom, ako i dobrovoľníkom a podporovateľom blahoželáme a ďakujeme!

Na fotografii prví traja muži v kategórii 18 – 39 rokov, zľava: Jozef Hricko, Martin Vanečko a Marek Pavličko.

V apríli bol v partnerskej obci (gmine) **Raba Wyżna** zvolený nový wójt p. **Tomasz Rajca**, ktorý, spolu s kolegami, navštívil našu obec. Načrtli spoluprácu v cezhraničnom projekte Interreg SK-PL vo veci rozvoja spolupráce hasičských zborov obcí, k čomu bola prizvaná aj obec Spišské Hanušovce a gmina Spytkowice. Celková hodnota projektu činí 287 000 EUR, z toho hodnota pre obec Gánovce vo výške 40 000 EUR vrátane 8 % spolufinancovania. Okrem rozvoja spolupráce vo veci krízových situácií je v rámci dotácie možné riešiť nákup potrebnej techniky a vybavenia pre DHZ-O.

Návšteva predstaviteľov DHZ-O Gánovce a Spišské Hanušovce v Rabe Wyżnej.

Zároveň sme v mene našej obce ponúkli partnerskej obci možnosť spolupráce v cezhraničnom projekte Interreg SK-PL vo veci podpory turistického ruchu na oboch stranách, a to inovatívnou formou prostredníctvom **okuliarov rozšírenej reality**, ktoré sme spolu s p. Jánom Hrončákom (ml.) odprezentovali priamo v Rabe Wyżnej. Termín podania žiadosti je do 10. januára 2025. Predmetom projektu je prenos skúseností medzi aktérmi projektu, tvorba tematických videí, ktoré návštevníka vtiahnu do deja, podpora cestovného ruchu s cieľom nenarušenia životného prostredia, kde práve táto forma prezentácie je na to najvhodnejšou.

Zamestnanci Raby Wyżnej pri prezentácii možností prvkov rozšírenej reality.

Na základe podnetu zo strany seniorov sme tohto roku zorganizovali spoločné posedenie v letnom – augustovom termíne. V decembri zorganizovala **MO JDS Gánovce**

posedenie pri kapustnici, v rámci ktorého vystúpila mužská spevácka skupina Alexandrovci zo Svitu (Podtatranskí Alexandrovci).

OBČASNÍK OBCE

III AKTIVITY JEDNOTLIVÝCH ORGANIZÁCIÍ V OBCI:

KOMUNITNÉ CENTRUM

Obec Gánovce ako subjekt s právnou subjektivitou v súlade so zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. sa zapojila do výzvy NP Spolu pre komunity – terénna sociálna práca a komunitné centrá. V rámci zapojenia sa do projektu bola začatá činnosť Komunitného centra dňa 15. 07. 2024.

Komunitné centrum (KC) poskytuje sociálne služby pre občanov celej komunity obce Gánovce, podľa zák. č.448/2008 o sociálnych službách, nasledovne:

Za sociálnu službu KC sa považuje súbor odborných činností, obslužných činností (ak je relevantné), ďalších činností v zmysle zákona o sociálnych službách, pričom v KC sa:

1. a) poskytuje:

- základné sociálne poradenstvo,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
- pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,

b) vykonáva preventívna aktivita,

c) zabezpečuje záujmovú činnosť.

2. V KC sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia.

3. Sociálnu službu v KC možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.

Využívanie služieb KC je bezplatné pre všetkých jeho užívateľov. Službou je základné sociálne poradenstvo a pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov rozumieme súbor činností a aktivít, ktoré sú nápomocné občanom pri vybavovaní rôznych záležitostí týkajúcich sa sociálneho života, či už v oblasti zdravia, financií, pracovného poradenstva, pomoc pri komunikácii s inštitúciami a riešení problémov osobných, rodinných, sociálnych.

Pomoc pri príprave na vyučovanie:

Ďalšou službou poskytovanou v KC je pomoc pri príprave na vyučovanie, ktorú poskytujeme žiakom 1. a 2. stupňa ZŠ, podľa ich individuálnych potrieb a podľa zadaní vyučujúcich. Využiť túto službu môžu všetci žiaci, ktorí to potrebujú, ale aj tí, ktorí sa chcú na vyučovanie pripraviť čo najlepšie a je pre nich prínosné urobiť si domáce úlohy spolu so spolužiakmi v priestoroch KC. Sme nápomocní taktiež pri vypracúvaní rôznych projektov, ktoré učitelia žiakom zadajú, materiálno technické zabezpečenie KC nám umožňuje širokú škálu pôsobenia v tomto smere.

Momentálne túto službu využívajú prevažne žiaci 1. stupňa ZŠ a našim cieľom je byť im oporou v napredovaní na ceste za ďalším vzdelávaním. Svojou šikovnosťou a snaživosťou nám žiaci dokazujú, že vzdelávanie je pre nich dôležité a majú vôľu sa zlepšovať. Nápomocní sa snažíme byť aj rodičom, ktorí popri pracovných povinnostiach nemajú dostatok časového priestoru na venovanie sa deťom pri napĺňaní domácej prípravy na vyučovanie, preto náš čas strávený s deťmi vnímajú ako odbremenenie a pomoc. Táto služba je k dispozícii počas celého školského roka, v dňoch pondelok – štvrtok – v čase po skončení vzdelávania detí v školskom zariadení.

Čo nás čaká:

nástrahy dnešného online sveta na ich deti číhajú a ako im predchádzať a udržať tak svoje dieťa v bezpečí.

Radi by sme rozšírili túto službu o špecializované doučovanie z jednotlivých vyučovacích predmetov, napr. slovenský jazyk, angličtina, matematika. Preto sa budeme snažiť o zapojenie dobrovoľníkov z pedagogických radov, poprípade za poplatok – podľa záujmu rodičov o takúto službu. Cieľom je podporiť žiakov vo vzdelávaní na odbornej úrovni.

Plagát jednej z mnohých aktivít, ktoré KC ponúka.

Preventívne aktivity:

V rámci preventívnych aktivít sa v Komunitnom centre venujeme najmä predchádzaniu vzniku sociálno patologických javov u detí a mládeže, ako napríklad prevencia fajčenia, užívania alkoholu a návykových látok, prevencia v rámci zdravého životného štýlu. Taktiež sa snažíme v rámci prevencie pôsobiť zmierlivo voči diskriminácii, ktorá pramení u mládeže z negatívnych skúseností s istými skupinami obyvateľov alebo z názorov, získaných od rodičov, pričom tento problém je obojstranný. Inkluzívnym spôsobom chceme podporiť vzájomné budovanie vzťahov medzi jednotlivými komunitami a priniesť porozumenie, ktoré bude prínosom pre nás všetkých a pomôže nám pochopiť sa a rešpektovať navzájom, vytvoriť tak priateľskú atmosféru z ktorej môžeme časom čerpať.

V spolupráci s TSP Gánovce, SPODaSK a CDR Poprad sme nápomocní rodinám, ktorých situácia to vyžaduje.

V mesiaci december nás svojou návštevou poctil miestny kňaz p. Mgr. Peter Randják, ktorý najmä deťom poskytol cenné informácie o sv. Mikulášovi a sviatkoch Vianoc, patrí mu veľká vďaka za poučnú besedu, ktorej cieľom bola eliminácia materialistického vnímania týchto sviatkov a zameranie sa na duchovnú podstatu Vianoc.

Čo nás čaká:

Spoluprácu sme nadviazali s OR PZ Poprad, policajná preventistka p. Mgr. Mária Holotňáková nás navštívila už v letných mesiacoch, kedy za jej pomoci sme organizovali aktivitu zameranú na bezpečnosť detí pri používaní elektrických kolobežiek. Bezpečnosť detí musí byť vždy na 1. mieste, preto nás Mgr. Holotňáková navštívila v mesiaci január v rámci s cieľom organizácie preventívnej aktivity na tému „Bezpečnosť pri používaní sociálnych sietí“, ktorá bude určená pre deti a mládež 2 stupňa ZŠ – od 10 r. a staršie, ktorí sú používateľmi sociálnych sietí. Uvítame aj účasť rodičov, nakoľko by sa tiež mali dozvedieť o tom, aké

OBČASNÍK OBCE

Keďže sa v posledných dňoch rozmáha trend podvodných ponúk a návštev rôznych fiktívnych „odborníkov“ na plyn, elektrinu či vodu, preventívna aktivita v mesiaci január s Mgr. Holotňákovou bude organizovaná aj pre našich seniorov a širokú verejnosť obce, v rámci preventívno-bezpečnostnej aktivity „Vyhnite sa podvodníkom“. Cieľom je ochrana tých zraniteľných a osveta pre rodiny, ako ochrániť svoje financie a majetok a ako sa nastat' obeťou podvodu.

Záujmová činnosť:

Záujmová činnosť KC ponúka širokú škálu využitia, pre rôzne vekové kategórie, od detí predškolského aj školského veku, mládeže, dospelých, seniorov.

Z aktivít, ktoré sme už v KC organizovali môžeme spomenúť športové využitie pre deti počas letných prázdnin, k čomu sme využili futbalové ihrisko ktoré ponúka dostatok priestoru na takéto aktivity a v spolupráci s obcou Gánovce aj multifunkčné ihrisko. Tiež sa venujeme rôznym aktivitám zameraným na kreatívne tvorenie a posilnenie zručností detí v oblastiach podpory jemnej motoriky a kognitívnych zručností, vytváranie výrobkov z prírodných materiálov ako jesenné a vianočné ikebany a vence, ale aj obľúbených sádrových odliatkov, kde si deti ale aj dospelí mali a budú mať možnosť precvičiť svoje zručnosti a naučiť sa aj niečo nové.

Svoj priestor u nás nájdú aj dámy, v dámskom klube sa venujeme okrem varenia a pečenia rôznych dobrôt aj starostlivosti o zovňajšok, pleť, obočie, poradenstvo a vymieňanie si cenných rád ohľadom starostlivosti o seba, ale patria k tomu aj rozhovory, na rôzne dámske témy. Cieľom je vytvoriť dámsku komunitu, kde budú mať ženy priestor pre posilnenie svojho sebavedomia a zároveň posilnenie už existujúcich vzťahov alebo vznik nových priateľstiev. Túto službu využívajú ženy rôznych vekových kategórií. Túto aktivitu realizujeme dopoludnia ale aj popoludní, podľa individuálneho záujmu.

Samozrejme nezabúdame na seniorov, snažíme sa na pravidelnej báze aspoň 1-krát mesačne vytvoriť priestor pre ich spoločné stretnutie, kde sa vzájomne porozprávajú na rôzne témy ale aj vyventilujú svoje pocity, ak to potrebujú. Vnímame tieto stretnutia ako prínosné pre ľudí, ktorí sa cítia osamelo, ale aj pre tých, ktorí sa osamelo necítia ale majú túžbu tráviť čas medzi ľuďmi podobného veku. Toto vzájomné prepojenie dáva priestor každému seniorovi nájsť si to svoje – či už potešiť iných svojou prítomnosťou alebo čerpať radosť so stretnutia. Sme za tieto stretnutia veľmi radi, pretože seniori sú komunitou, vďaka ktorej sa vieme veľa naučiť a čerpať z ich životných skúseností, s ktorými sa s nami oni ochotne podelia.

občanov sa nám podarí zrealizovať mnohé naše zámery a podporiť tým dostupnosť služieb pre všetkých občanov.

Čo nás čaká:

V rámci záujmovej činnosti nás v budúcom roku 2025 čaká už skôr ohlasovaný kurz šitia, momentálne čakáme na doručenie šijacích strojov od pána Antona Michalicu, za pomoci ktorého bude tento kurz u nás v KC prebiehať. Prihlásených máme niekoľko žien a budeme radi, ak im tento kurz pomôže v rozvoji zručnosti a bude pre nich dobudúcná prínosom.

Tiež sa chceme venovať rozvíjaniu zručnosti v oblasti štrikovania a háčkovania. Chceme odovzdať svoje skúsenosti ďalej a podporiť ženy rôzneho veku v zručnosti, ktorú môžu ďalej využívať v svojom živote. Zároveň uvítame účasť všetkých šikovných žien, ktoré nás v tejto činnosti svojimi skúsenosťami vedia podporiť.

Pripravujeme sa aj na mnohé iné aktivity v oblasti separácie – pretváranie nepotrebných vecí na užitočné a ďalej využiteľné v domácnosti, o čom budeme včas informovať.

Záujmová činnosť pre deti prebieha v KC každý pracovný deň, po príprave na vyučovanie. Deťom sa venujeme osobne a poskytované sú

nízkoprahové aktivity – podľa aktuálnej potreby a nálady dieťaťa. Na výber majú okrem spoločenských hier aj množstvo materiálu určeného na tvorenie, pre menšie deti predškolského veku sú k dispozícii hračky a rozprávkové knihy, pričom na dotvorenie priestoru pre tieto deti momentálne pracujeme.

Komunitná práca:

V oblasti komunitnej práce, ktorá je základom fungovania Komunitného centra, sme v mesiaci november 2024 pristúpili k založeniu Komunitnej rady, ktorá je zložená so 7 členov – zástupcov jednotlivých komunít v obci. Spoločnými silami sa budeme usilovať o rozvoj obce na komunitnej úrovni a budovaniu väzieb medzi občanmi drobnými spoločnými aktivitami. Cieľom je aj podpora k pracovnej činnosti a aktivizácia vlastných síl občanov, k vytvoreniu lepšieho a krajšieho okolia obce.

Prvým krokom, ktorý sme si spoločne s **členmi Komunitnej rady** zvolili za prioritu, je skultúrnenie priestoru v okolí budovy KC a vybudovanie príjemného miesta, ktoré bude slúžiť všetkým ako priestor na spoločné stretávanie sa a trávenie voľného času najmä počas letných mesiacov. V rámci tejto činnosti chceme realizovať s príchodom jari aktivity zamerané na udržiavanie čistoty v obci, ekologický spôsob života je pre nás mnohých veľmi dôležitý a preto veríme, že táto iniciatíva nájde podporu u širokej verejnosti obce Gánovce.

Spoluprácu sme nadviazali tiež s dobrovoľníckou organizáciou Smeťozber Svit, za pomoci ktorej chceme dosiahnuť šírenie osvety v potrebe triedenia odpadu. Členovia tejto organizácie sú správne nastavení a zaničení vo svojej práci, preto ich vnímame ako pozitívum, ktoré nám pomôže k správne uchopeniu problematiky triedenia odpadu a ekologickejšieho vnímania životného prostredia pre nás všetkých.

V rámci komunitnej práce je dôležitá aktivizácia občanov k prijatiu spoluzodpovednosti za veci verejné, každý občan má právo a možnosť pridať sa k dobrej veci a podporiť tak lepší život v obci Gánovce.

S členmi Komunitnej rady budeme okrem tejto potreby v budúcnosti riešiť aj iné chýbajúce služby v obci. Veríme, že sila gánovskej komunity je veľká a aj vďaka participácii občanov sa nám podarí zrealizovať mnohé naše zámery a podporiť tým dostupnosť služieb pre všetkých občanov.

V závere roka zorganizovalo KC spoločný zájazd na vianočné trhy do Krakova, čo tiež pomáha utužovať komunitu obyvateľov našej obce.

*Mgr. Zuzana Kičáková Jackovičová
odborná manažérka KC*

MATERSKÁ ŠKOLA

V školskom roku 2023/2024 Materská škola fungovala ako dvojtriedna s celodennou starostlivosťou s počtom detí 38. Počet detí sa počas roka zmenil na 40.

Údaje o aktivitách a prezentácii školy na verejnosti**JESEŇ:**

- Týždeň zdravej výživy – ovocie a zelenina,
- Návšteva „p. Ilošvaja a jeho malej zoologickej záhrady“ v Gánovciach,
- „Púšťanie Šarkanov“ – futbalové ihrisko,,
- Návšteva miestnej Meteorologickej stanice v Gánovciach, prehliadka s odbornou prednáškou,
- Deň úcty k starším – návšteva starých rodičov v MŠ a práca s prírodným materiálom pri chutnom občerstvení z našej kuchyne – ochutnávka pomazánok,

OBČASNÍK OBCE

- Turistická vychádzka k miestnemu chovateľovi oviec,
- Zber gaštanov a hrabanie lístia,
- Vesmírna škola s témou „Vesmír, slnečná sústava“ a „Kolobeh vody“,
- Vianočné fotenie detí,
- Svetový deň Materských škôl – detská diskotéka - spev piesne k slávnostnému dňu.

ZIMA:

- Spoločnosť pre predškolskú výchovu regionálna organizácia v Poprade pozvala našu MŠ Gánovce na magickú súťaž „Z rozprávky do rozprávky“. Súťaže sa zúčastnili traja predškoláci a našu MŠ reprezentovali na 1 a boli sme na nich patrične hrdý.
- Mikuláš v Materskej škole s odovzdávaním darčiekov
- Prvá Vianočno-Mikulášska besiedka na Obecnom úrade s vianočným programom detí MŠ a návštevou Mikuláša
- Vianočná kapustnica v priestoroch MŠ
- Pečenie vianočných perníkov
- „Druhý Fašiangový karneval“ – v spolupráci s Obcou Gánovce
- Divadielko spod Spišského hradu „O čudnom vajíčku“
- Turistická poldenná vychádzka zasneženou prírodou

JAR:

- Veľkonočné fotenie detí v MŠ,
- Návšteva mestskej knižnice v Poprade – marec mesiac KNIHY s návštevou cukrárne ,
- Svetový deň vody,
- Testovanie školskej zrelosti – príprava detí na zápis do 1. ročníka základnej školy ,
- Astroshow o kozmonautoch a príprava na let do vesmíru ,
- Návšteva Legovne – konštruktívne hry s legom na tému „Moja kniha“,
- Deň zeme v našej MŠ,
- Deň mlieka v našej MŠ,
- „Deň Matiek“ – vystúpenie detí na OcÚ Gánovce s divadielkom spod Spišského hradu s občerstvením,
- Zápis detí do materskej školy ,
- Legovňa s témou „Moja rodina“,
- Prehádzka ku Geoparku Neandertál Gánovce,
- Fotenie detí a vyhotovenie Tabla pre predškolákov,
- Výlet do obce Východná na farmu zvierat, pestovanie bylín na výrobu čajov, deti si vyrobili vlastný syr z kravského a ovčieho mlieka, program bol nabitý a plný zážitkov.

LETO:

- MDD – športový týždeň plný zábavy a hier
- 1. Deň – Návšteva kina Tatran „Zúbková víla“
- 2. Deň – Výlet ku koňom „Kvetnica“
- 3. Deň – Hry na školskom dvore Maľovanie, piknik
- 4. Deň – výlet ku Gejziru a na Bielu skalu
- 5. Deň – Výlet s rodičmi „ Strachankovo - Ždiar“
- Deň s DHZ Gánovce – program, súťaž, občerstvenie, darčeky
- Výlet do Funville Hozelec – detské zábavné ihrisko
- Slávnostná rozlúčka s predškolákmi – vystúpenie predškolákov pre rodičov, torta a občerstvenie

V školskom roku 2023/2024 sa pracovalo podľa vypracovaného ŠkVP, „*Žijeme zdravo a šťastne*“, ktorý je doplnený schváleným plánom akcií a podujatí na aktuálny školský rok. Pokračovali sme v krúžkovej činnosti anglického jazyka, ktorý bol zabezpečený vzdelávacou organizáciou Helen Doron early English počas celého roka. Učenie hrou a efektívnou formou v menších skupinkách a s použitím moderných a efektívnych materiálov a technológií. V závere roka bola realizovaná otvorená hodina pre rodičov, kde sa deti prezentovali nadobudnutými vedomosťami a boli odmenené diplomom a malým darčekom.

V našej MŠ sme pokračovali aj v pohybových krúžkoch a to „Tanečný krúžok“ a „Plavecký výcvik“. Tanečný krúžok bol vedený odborníčkou na hudobno – pohybovú prípravu detí z tanečnej skupiny Fearless, uskutočnený jedenkrát týždenne v priestoroch MŠ. V mesiaci október sa nám podarilo nastúpiť na intenzívny kurz plávania v Aquacity Poprad. Prihlásilo sa nám 6 detí. Cesta bola zabezpečená autobusovou dopravou. Kurz plávania trval 4 mesiace. Výsledky boli pozitívne. Na konci kurzu prekonali deti strach z vody a tak predplavecká príprava splnila svoj účel.

Z vystúpenia žiakov MŠ venovaného Dňu matiek.

Materská škola sa zapojila do výzvy MŠVVaŠ na nákup knižných titulov pre deti. Boli sme úspešní a získali sme dotáciu 500 EUR, kde boli zakúpené knihy s elektronickým perom na rôzne témy. Materská škola spolupracovala s CPPaP Poprad – Tatry, kde u detí 1-krát ročne prebehla logopedická depistáž, testovanie školskej zrelosti detí predškolského veku. V priebehu školského roka sa realizovali hospitácie u všetkých pedagógov, podľa plánu vnútornej kontroly školy. Ako už bolo vyššie spomenuté, v lete 2024 sa zrekonštruovali priestory sociálnych zariadení. Touto cestou ďakujeme dodávateľom i sponzorom za skultúrne tohto priestoru, i priestoru spálne vymaľovaním stien a dezinfekciou a vymaľovaním priestoru špajze a kuchyne.

Materskú školu považujeme za otvorené spoločenstvo detí, pedagógov, rodičov a nepedagogických zamestnancov. Chceme byť rešpektovanou, konkurencie schopnou vzdelávacou inštitúciou, ktorej prioritou je poskytovanie kvalitných výchovno-vzdelávacích služieb postavených na dobrej spolupráci rodiny a školy.

Sme materská škola rodinného typu. V spolupráci s rodinou chceme vytvárať podmienky na prežívanie šťastného detstva a položiť zmysluplný základ pre ďalšie roky života dieťaťa, ktoré bude formované na základe **zdravého životného štýlu**, cieľom, ktorého je systematickou starostlivosťou o zdravie detí dosiahnuť **zdravší spôsob života**.

*Mgr. Daniela Korenková
riaditeľka materskej školy*

DHZ GÁNOVCE, o. z.

V roku 2024 bola naša činnosť rôznorodá. Je potrebné však spomenúť tie najdôležitejšie udalosti. Členovia DHZ pracovali podľa plánu činnosti navrhnutého na tento rok. Pripravili sme niekoľko zaujímavých a úspešných akcií. Začiatok roka patril už tradične organizácii „Plesu hasičov“, bol to už **9. ročník**. Dobrá nálada, hudba a tanec bola zárukou tej správnej spoločnosti, ktorá sa na plese stretla.

Najvýznamnejšou udalosťou v tomto roku bola oslava **100. výročia založenia DHZ v našej obci**. Tento rok bol náročný aj z dôvodu priprav na tieto oslavy. Naším cieľom bolo prezentovať naše DHZ v čo najlepšom svetle a ukázať verejnosti že je v dobrých rukách našich členov. Už v marci – sme začali úpravou vnútorných priestorov v HZ.

Vymaľovali a upratali sa sklady a celá chodba, pretriedili a vyhodili sa už nepoužiteľné prostriedky – materiály, ktoré zbytočne len zaberali ináč použiteľné miesta a priestory. Vymenili sme dvere. Svojpomocne sme opravili WC a vybudovali malú kuchynku, čím sme spríjemnili vnútorné priestory. Neskôr, keď počasie dovolilo sme

OBČASNÍK OBCE

pokračovali v úprave dvora. Upravila sa a zatravnila plocha v časti dvora a časť sa vyložila zámkovou dlažbou.

Osvetlilo sa športové ihrisko. Je to krátke zhrnutie našej práce, ale vieme, že to také jednoduché nebolo. Ešte stále je na čom pracovať, ale odviekli sme kus dobrej práce a výsledky sú viditeľné. Poďakovanie patrí všetkým členom, ktorý ukrojili zo svojho voľného času a zúčastnili sa týchto brigád. Oslavy 100. výročia sa začali slávnostnou sv. omšou v kostole sv. Michala, ktorú celebroval náš p. farár Mgr. Peter Randják. Po jej skončení sa celý sprievod presunul do priestorov hasičského dvora, kde sa pokračovalo v programe príhovorom, poďakovaním a ocenením nielen jednotlivcom DHZ ale celému zboru od jeho vzniku. Zúčastnení hostia a naši občania mali možnosť nahliadnúť do priestorov celej hasičskej zbrojnice. Táto oficiálna časť bola spestrená zábavným programom s pohostením a vo večerných hodinách ukončená vatrou – „Jánske ohne“. K dobrej nálade prispela hudobná skupina Meliorisovci.

Súťažný rozvrh oproti minulému roku bol menej náročný (menej bodovacích súťaží). Napriek k dovolenkovému, letnému obdobiu sme sa snažili na maximálnej účasti či už v rámci PHL a tiež TFL. V máji sme začali s tréningami v útoku s vodou, kde sa zapojilo družstvo dorastu a družstvo dorasteniek. Do súťaže PHL sa zapojilo aj družstvo mužov nad 35 r. Naš prístup a bojovnosť boli odmenené víťaznými trofejami, ktoré zdobia našu HZ a tiež obecný úrad. V tomto roku sme sa umiestnili v rámci súťaží:

PHL: 1.miesto – dorastenci, 1.miesto dorastenky, 4.miesto Muži nad 35r.“

Dorastenci a muži: Matúš Štelbaský, Matej Kic, Daniel Šašura, Lukáš Lišiak, Filip Kendra, Matej Lačný, Martin Goldberger, Juraj Lačný, (Lukáš Benko).

Dorastenky a ženy: Patrícia Šivecová, Alexandra Petříková, Lenka Šebestová, Nina Pejková, Tamara Pejková, Alena Tekelová, Zdenka Šebestová, Saskia Štenclová, Tímea Šebestová, (Denisa Laššáková).

Muži nad 35 rokov: Miroslav Šromovský, Ľubor Szentiványi, Jozef Slavkovský, Tomáš Slávik, Jozef Laššák, Marián Štelbaský, Tomáš Kormanik, Ján Šebest, Matúš Svitaneč.

TFL: ženy: 2.miesto, chlapi: 4. miesto

Súťažnú časť hodnotíme ako úspešnú reprezentáciu našej obce.

Okrem súťaže sme zorganizovali pre deti z našej MŠ za pomoci našej mládeže športový deň mladého hasiča. Detičky sa potešili zo súťažných disciplín, detskej diskotéky ale tiež zo sladkosti a darčiekov, ktoré sme si pre nich pripravili.

Prvá sobota v júni už tradične patrila MDD pre všetky deti našej obce. Tento deň je spestrený rôznymi športovými disciplínami a inými aktivitami, kde výsledkom je sladká odmena a malé pohostenie v podobe detských párok a kofoly.

Začiatok júla patril spoločnej stanovačke našich členov a tiež rodinných príslušníkov podľa záujmu v kempu „Kurinec“.

27. júl patril organizácií TFL v našej obci, za účasti našich súperov z iných DHZ prihlásených do tejto súťaže.

Výsledkom boli získané trofeje a umiestnenie na najvyšších priečkach.

V septembri utužujeme naše vzťahy s našimi členmi na 3-dňovom pobyte v krásnej prírode Slovenského raja.

Naše združenie je ochotné pomôcť pri rôznych činnostiach obce. (deň obce, povodne -požiare atď.).

Na záver chcem poďakovať všetkým členom, ktorí sa aktívne zapájajú do rôznorodej činnosti nášho združenia, na základe čoho sa toto združenie môže pochváliť týmito výsledkami

*Anna Štenclová
tajomníčka DHZ*

OZ NEANDERTAL

IX. ročník Sympózia zorganizovalo Občianske združenie Neandertal z Gánoviec ako dobrovoľnícku aktivitu za podpory obce Gánovce, Tatravagónky a.s. Poprad, KIWANIS KLUB Poprad, ostatných nemenovaných sponzorov a dobrovoľníkov z obce.

Umelecké sympóziu nadviazalo na voľnú tvorbu z predchádzajúcich ročníkov. Podujatie sa realizovalo v umeleckom „ART.4G.PARKu“ pri kaštieli v Gánovciach v dňoch 05. 09. až 14. 09. 2024.

Podujatia sa zúčastnili nasledujúci umelci: Maroš Meško sochár z Trenčianskych Mitíc, Dušan Štefan Baláž, výtvarník z Košíc, Jakub Mlynarčík výtvarník z Mýtnej, **Adela Škorcová výtvarníčka z Uhrovca**, Andrea Selecká keramikárka z Detvy, Jessica Tonková keramikárka zo Zlatých Moraviec.

Súčasťou podujatia bolo divadelné predstavenie súboru Comedia z Popradu a 2-krát tvorivé dielne pre naše deti. Umelecké sympózia organizujeme už od roku 2013.

Archeologická lokalita Hrádok je náleziskom výliatku mozgovne pračloveka Homo Neanderthalensis. Obec Gánovce je známa výskytom minerálnych prameňov, katolíckym kostolom z 13. storočia, evanjelickým kostolom so zvonnicou. Ale aj novo budovaným ART.4G.PARK s jeho umeleckými dielami z travertínu, keramiky aj betónu a sa stal stredobodom pozornosti občanov obce a návštevníkov zo Slovenska a zahraničia.

*RNDr. Karol Piovarcsy
predseda predstavenstva OZ Neandertal*

OBČASNÍK OBCE

IV RÔZNE

STÉ VÝROČIE ZLÚČENIA GÁNOVIEC A FILÍC

Jedným z najvýznamnejších momentov histórie Gánoviec bolo zlúčenie s obcou Filice. Tento návrh zosnoval Župný úrad v Liptovskom (sv.) Mikuláši 29. mája 1923. Konečné uznesenie sa malo opierať (podľa zákona z 21. decembra 1922 č. 406 Zb. z. a nar. čl. 1 bod 4) o vyjadrenie oboch strán, teda obecných zástupcov. Župný úrad argumentoval tým, že vo Filiciach žilo v tej dobe 212 obyvateľov a v Gánovciach ešte menej, teda 206 a že zlúčením týchto blízkyh obcí by neutrpeli obyvatelia ani jednej z nich žiadnu ujmu. Zlúčenie oboch obcí prebehlo so súhlasom obecných predstaviteľov a došlo k nemu **oficiálne 1. júla 1924.**

V roku 1923 sa napriek chystaným zmenám uskutočnili voľby do obecných zastupiteľstiev v Gánovciach aj vo Filiciach. Voľbám predchádzala vyhláška, v ktorej sa okrem iného písalo: „každý občan a občanka od 21 rokov starší povinný je hlasovať, kto tej povinnosti bez príčiny zadosť neučini trestany bude.“

Vo Filiciach bola voľba obecného zastupiteľstva viac menej už len formalitou. Uskutočnila sa v krčme Menyhertha Fábryho. Podaná bola kandidačná listina zástupcov iba jednej politickej strany, konkrétne Republikánskej strany zemédel'ského a maloroľníckeho ľudu (RSZML), známej tiež ako agrárna strana, ktorej jedným z hlavných predstaviteľov bol Milan Hodža. Podľa zápisnice o schôdzke miestnej komisie z 5. septembra 1923 zriadenej s cieľom voľby obecného zastupiteľstva sa tak jeho členmi stali: Ján Gajan, Jakub Goldberger, Juraj Ondruško, Ondrej Ovčár, Ján Bobovský, Ondrej Marcinko, Ján Ovčár, Juraj Marcinko, Michal Dekan, Vincent Hosa, Michal Marcinko, Pavel Kehler (učiteľ). Ich náhradníkmi mali byť: Michal Paierchin, Michal Puchala, Jakub Bobovský, Ondrej Buk, Štefan Goldberger a Michal Hanzeli.

Voľba obecného starostu prebehla 26. októbra 1923 pod dohľadom Vincenta Kropáča, zástupcu dozerajúceho úradu, a členov obecného zastupiteľstva. Voľbu riadil najstarší člen zastupiteľstva Ján Ovčár s dôverníkmi Pavlom Kehlerom a Jurajom Ondruškom. Zvoleným starostom sa stal Michal Dekan a námestníkom Ján Ovčár. Radnými sa stali Pavol Kehler a Juraj Ondruško. Michal Dekan teda vystriedal na „richtárskej stoličke“ Juraja Ondruška. Dôvod jedinej kandidátnej listiny a to RSZML bol poznateľný i v tom, že sa nám dovtedy nezachovali žiadne správy o „predvolebnej kampani“, resp. politickej prednáške vo Filiciach – okrem tej, ktorú uskutočnil Sekretariát Slovenskej maloroľníckej jednoty zo Spišskej Novej Vsi dňa 9. februára 1923 sa nekonala žiadna iná. Zaiste cieľovou skupinou boli práve v obci prevažujúci roľníci a drobní hospodári. Rečník ich vyzval, aby sa k nej pripojili, pretože len s ich podporou by mohli chrániť a hájiť ich práva a záujmy.

V Gánovciach nebola volebná situácia taká jednoznačná. O miesta v obecnom zastupiteľstve prejavili záujem členovia dvoch politických strán: Slovenskej ľudovej strany (SĽS) a RSZML. Voľba prebehla 16. septembra 1923 v priestoroch krčmy Rudolfa Hercza, predsedom volebnej komisie bol Jozef Takáts, miestopredsedom Pavol Mlynár a členmi komisie Pavol Kotterbak a Ján Mlynár. Odovzdávanie hlasov bolo ukončené o 11. hodine predpoludním a podľa voličských zoznamov bolo k voľbe oprávnených 47 mužov a rovnaký počet žien. Volieb sa zúčastnilo 87 voličov a rovnaký bol aj počet platných hlasov. V nich pripadlo 47 hlasov SĽS a 40 hlasov RSZML. Z počtu 12 mandátov sa podľa zásady pomerného zastúpenia ušlo 7 mandátov pre kandidátov SĽS a 5 mandátov pre RSZML. V konečnom dôsledku sa nimi stali:

- za SĽS: Jozef Takáts, Matej Gríger, Michal Buday st., Pavol Kotterbak, Juraj Bobovský, Michal Gajan, Michal Lačný,
- za RSZML: Pavol Mlynár, Ján Mlynár st., Štefan Tarnóczy ml., Ján Mlynár ml., Ján Ovčarik ml.

zdroj: kniha Gánovce v rokoch 1918 - 1945

28. septembra sme zorganizovali obecnú brigádu na filickom cintoríne.

V rovnaký deň sme uskutočnili 3. ročník Svätomichalského nočného výstupu na Zámčisko

PRIEBEH ZMIEN ÚZEMNÉHO PLÁNU

Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o ŽP vydal v marci 2022 tzv. Rozsah hodnotenia, v ktorom stanovil spracovanie tzv. hodnotiaceho dokumentu, ktorý mal posúdiť vplyvy zmien úz. plánu na životné prostredie (ŽP). Obec na základe ver. obstarávania podpísala zmluvu s p. RNDr. Petrom Burdom – PB Consulting, kt. mal predmetnú zákazku dodať do 30. 09. 2023. Do dnešných dní však dokument dodaný nebol, dodané boli (aspoň) 3 štúdie (hodnotenie vplyvu na sústavu Natura 2000, max. posúdenie vplyvov na verejné zdravie a hluková štúdia). Patová situácia je riešená takým spôsobom, že Oznámenie o strategickom dokumente (tzv. SEA) bola späťvzaté a obec v spolupráci s odborne spôsobilými osobami dáva vypracovať novú SEA-u, ktorej obsahom majú byť o. i. zapracované aj spomínané štúdie.

O ďalšom priebehu budeme verejnosť riadne informovať.

Občasník - Registrované pod č. EV 3045/09. Vydavateľ: Obec Gánovce, adresa redakcie: OcÚ Gánovce, Gánovská 184/2, 058 01 Gánovce; IČO: 00326143, DIČ: 2020674865. Šéfredaktor: Mgr. Michal Materný, zástupca šéfredaktora: Tomáš Kormaník. Telefónne čísla na OcÚ v Gánovciach: 052/773 45 71, 052/788 90 91, počet výtlačkov: 380 ks. 16. ročník. Nepredajné. Neprešlo jazykovou úpravou.

